

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 161/22

V Luxemburgu 22. septembra 2022

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-159/21 | Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a i.

Odňatie medzinárodnej ochrany v dôsledku ohrozenia národnej bezpečnosti: právo Únie bráni maďarskej právnej úprave, podľa ktorej dotknutá osoba alebo jej zástupca môžu nahliadnuť do spisu len *a posteriori*, a to na základe povolenia a bez toho, aby im boli oznámené dôvody rozhodnutia

Pravidlá Únie neumožňujú, aby orgán zodpovedný za posúdenie žiadostí o medzinárodnú ochranu systematicky vychádzal z neodôvodneného stanoviska vydaného orgánmi poverenými špecializovanými úlohami súvisiacimi s národnou bezpečnosťou, ktoré konštatovali, že určitá osoba predstavuje hrozbu pre uvedenú národnú bezpečnosť

V roku 2002 maďarský súd odsúdil GM na trest odňatia slobody za obchodovanie s omamnými látkami. Po podaní žiadosti o azyl v Maďarsku bolo GM rozsudkom Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko, ďalej len „vnútroštátny súd“) z júna 2012 priznané postavenie utečenca. Rozhodnutím prijatým v júli 2019 mu Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (Národné riaditeľstvo cudzineckej polície, Maďarsko) odňalo postavenie utečenca a zamietlo priznať postavenie osoby s doplnkovou ochranou upravené smernicami 2011/95¹ a 2013/32², pričom v jeho prípade uplatnilo zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Toto rozhodnutie bolo založené na neodôvodnenom stanovisku dvoch špecializovaných maďarských orgánov, Alkotmányvédelmi Hivatal (Úrad na ochranu ústavy) a Terrorelhárítási Központ (Ústredie boja proti terorizmu), v ktorom tieto dva orgány dospeli k záveru, že pobyt GM ohrozuje národnú bezpečnosť. GM podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Vnútroštátny súd sa pýta najmä na zlučiteľnosť maďarskej právnej úpravy týkajúcej sa prístupu k utajovaným skutočnostiam s článkom 23 smernice 2013/32³, ktorý stanovuje rozsah právnej pomoci a zastúpenia žiadateľovi

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

³ Podľa odseku 1 tohto ustanovenia: „Členské štáty zabezpečia právnomu zástupcovi alebo inému poradcovi, ktorého ako takého pripúšťa alebo povoľuje vnútroštátne právo a ktorý pomáha žiadateľovi alebo ho zastupuje podľa ustanovení vnútroštátneho práva, prístup k informáciám v žiadateľovom spise, na základe ktorých je alebo bude prijaté rozhodnutie.

Členské štáty môžu urobiť výnimku v prípade, ak by sprístupnením informácií alebo zdrojov ohrozili národnú bezpečnosť, bezpečnosť organizácií alebo osôb, ktoré tieto informácie poskytli, alebo bezpečnosť osôb, ktorých sa tieto informácie týkajú, alebo ak by sa tým ohrozili záujmy na vyšetrovaní týkajúce sa posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu príslušnými orgánmi členských štátov alebo medzinárodné vzťahy členských štátov. V týchto prípadoch členské štáty:

o medzinárodnú ochranu. Pýta sa tiež na súlad maďarskej právnej normy, ktorá vyžaduje, aby správny orgán vychádzal z neodôvodneného stanoviska uvedených špecializovaných orgánov s právom Únie bez toho, aby mohol sám preskúmať uplatnenie predmetného dôvodu vylúčenia.

Súdny dvor najmä rozhodol, že **smernica 2013/32⁴**, v zmysle všeobecnej zásady týkajúcej sa práva na riadnu správu vecí verejných a článku 47 Charty základných práv Európskej únie **bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že** ak sa rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu alebo o jej odňatí zakladá na informáciách, ktorých sprístupnenie by ohrozilo národnú bezpečnosť dotknutého členského štátu, **môže mať dotknutá osoba alebo jej poradca prístup k týmto informáciám len a posteriori, na základe povolenia, bez toho, aby boli informovaní o dôvodoch týchto rozhodnutí**, a že tieto informácie sa nesmú použiť v žiadnom následnom správnom alebo súdnom konaní. Súdny dvor tiež spresňuje, že **smernice 2013/32 a 2011/95⁵ bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej orgán zodpovedný za posúdenie žiadostí o medzinárodnú ochranu je** v prípade, že orgány poverené špecializovanými úlohami týkajúcimi sa národnej bezpečnosti v neodôvodnenom stanovisku konštatovali, že osoba predstavuje hrozbu pre národnú bezpečnosť, **systematicky povinný** na základe tohto stanoviska **vylúčiť poskytnutie doplnkovej ochrany tejto osobe alebo odňať jej medzinárodnú ochranu, ktorá jej bola predtým poskytnutá.**

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide v prvom rade o otázku súladu vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie v rozsahu, v akom obmedzuje prístup dotknutých osôb alebo ich zástupcu k dôverným informáciám, na základe ktorých boli prijaté rozhodnutia o odňatí alebo odmietnutí poskytnutia medzinárodnej ochrany z dôvodov ochrany národnej bezpečnosti, Súdny dvor pripomína, že v súlade so smernicou 2013/32⁶, ak členské štáty obmedzia prístup k informáciám alebo zdrojom, ktorých sprístupnenie by ohrozilo najmä ich národnú bezpečnosť alebo bezpečnosť zdrojov, musia členské štáty nielen umožniť prístup k týmto informáciám alebo zdrojom súdom príslušným rozhodovať o zákonnosti rozhodnutia o medzinárodnej ochrane, ale aj zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve postupy, ktorými sa zaručí dodržiavanie práva dotknutej osoby na obhajobu.⁷ Hoci členské štáty môžu v tejto súvislosti poskytnúť prístup k takýmto informáciám poradcovi dotknutej osoby, takýto postup nie je jedinou možnosťou, ktorú majú členské štáty na splnenie uvedenej povinnosti. Konkrétne podmienky postupov zavedených na tento účel teda spadajú na základe zásady procesnej autonómie členských štátov do právneho systému každého členského štátu, avšak pod podmienkou, že nie sú menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú podobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie), a že prakticky neznemožňujú alebo nadmerne nestážujú výkon práv, ktoré priznáva právo Únie (zásada efektivity).

Súdny dvor tiež pripomína, že právo na obhajobu nie je absolútnou výsadou a že právo na prístup k spisu, ktoré je nevyhnutnou súčasťou tohto práva, môže byť obmedzené na základe vyvažovania práva na riadnu správu vecí verejných a práva na účinný prostriedok nápravy dotknutej osoby na jednej strane a záujmov uvedených na odôvodnenie nesprístupnenia časti spisu tejto osobe, najmä ak sa tieto záujmy týkajú národnej bezpečnosti, na strane druhej. Hoci toto vyváženie nemôže vzhľadom na potrebu dodržiavania článku 47 Charty základných práv viesť k tomu, že právo dotknutej osoby na obhajobu sa stane neúčinným a právo na opravný prostriedok stanovené

a) umožnia prístup k takýmto informáciám alebo zdrojom orgánom uvedeným v kapitole V a

b) stanovia vo vnútroštátnom práve postupy, ktorými sa zaručí dodržiavanie práv žiadateľa na obhajobu.

V súvislosti s písmenom b) môžu členské štáty najmä umožniť prístup k takýmto informáciám alebo zdrojom právnenému zástupcovi alebo inému poradcovi, ktorí podstúpili bezpečnostnú previerku, pokiaľ sú informácie dôležité pre posúdenie žiadosti alebo prijatie rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany.“

⁴ Ide konkrétne o článok 23 ods. 1 smernice 2013/32 v spojení s článkom 45 ods. 4 tejto smernice.

⁵ Konkrétne ide o článok 4 ods. 1 a 2, článok 10 ods. 2 a 3, článok 11 ods. 2 a článok 45 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 14 ods. 4 písm. a) a článkom 17 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95.

⁶ Článok 23 ods. 1 druhý pododsek písm. a) a b).

⁷ Táto druhá povinnosť je založená na článku 23 ods. 1 druhom pododseku písm. b) smernice 2013/32.

samotnou smernicou⁸, stratí význam, môže napriek tomu viesť k tomu, že niektoré skutočnosti uvedené v spise sa dotknutej osobe neoznámia, ak by ich sprístupnenie mohlo priamo a konkrétne ohroziť národnú bezpečnosť dotknutého členského štátu.

V dôsledku toho článok 23 ods. 1 druhý pododsek smernice 2013/32 **nemožno vykladať v tom zmysle, že umožňuje príslušným orgánom uviesť túto osobu do situácie, v ktorej by ani ona, ani jej poradca nemali možnosť**, a to v prípade potreby v rámci osobitného konania, ktorého účelom je zachovanie národnej bezpečnosti, **účinne sa oboznámiť s podstatou rozhodujúcich skutočností uvedených v jej spise**. Súdny dvor v tejto súvislosti spresňuje, že v prípade, keď bolo sprístupnenie informácií zo spisu obmedzené z dôvodov národnej bezpečnosti, **nie je dostatočne zabezpečené rešpektovanie práva dotknutej osoby na obhajobu tým, že táto osoba má možnosť získať za určitých podmienok povolenie na prístup k týmto informáciám, ktoré je sprevádzané úplným zákazom ich použitia na účely správneho konania alebo prípadného súdneho konania**. Okrem toho možnosť príslušného súdu na prístup k spisu nemôže, na účely zabezpečenia práva na obhajobu, nahradiť prístup samotnej dotknutej osoby alebo jej poradcu k informáciám obsiahnutým v spise.

Pokiaľ ide v druhom rade o súlad predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie v rozsahu, v akom priznáva orgánu špecializovanému v oblasti národnej bezpečnosti hlavnú úlohu v rámci konania, ktoré vedie k prijatiu rozhodnutí o odňatí alebo odmietnutí poskytnutia medzinárodnej ochrany, Súdny dvor rozhodol, že **posúdenie všetkých relevantných skutočností a okolností vrátane tých, ktoré sa týkajú uplatňovania článku smernice 2011/95 o zrušení, ukončení alebo odmietnutí obnovenia postavenia utečenca⁹, ako aj tých, ktoré sa týkajú vylúčenia z postavenia osoby s doplnkovou ochranou¹⁰, prináleží len rozhodujúcemu orgánu pod dohľadom sudcov**. Tento rozhodujúci orgán musí vo svojom rozhodnutí uviesť aj dôvody, ktoré ho viedli k prijatiu rozhodnutia. **Nemôže sa teda obmedziť na to, že vykoná rozhodnutie prijaté iným orgánom a len na tomto základe prijme rozhodnutie o vylúčení poskytnutia doplnkovej ochrany alebo o odňatí predtým poskytnutej medzinárodnej ochrany**. Naopak, **rozhodujúci orgán musí mať k dispozícii všetky relevantné informácie a na ich základe vykonať vlastné posúdenie skutočností a okolností s cieľom určiť význam svojho rozhodnutia a uviesť jeho úplné odôvodnenie**. Hoci informácie použité príslušným orgánom pri jeho posudzovaní môžu byť čiastočne poskytnuté orgánmi poverenými špecializovanými úlohami týkajúcimi sa národnej bezpečnosti, rozsah týchto informácií a ich význam pre rozhodnutie, ktoré sa má vydať, musí posúdiť tento orgán slobodne. **Od tohto orgánu preto nemožno požadovať, aby sa spoliehal na neodôvodnené stanovisko, ktoré tieto orgány vydali na základe posúdenia, ktorého skutkový základ mu nebol oznámený**.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdného dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Zostaňte v spojení!

⁸ Toto právo je stanovené v článku 45 ods. 3 smernice 2013/32.

⁹ Ide o článok 14 smernice 2011/95.

¹⁰ Ide o článok 17 smernice 2011/95.